

навичок у молоді, поки немає достатніх підстав вважати вирішеною проблему ефективної діяльності держави в цілях вирішення цієї проблематики. Виокремлені й теоретично обґрунтовані соціально-педагогічні умови, які визначають успішність процесу формування батьківських навичок у молоді, дали можливість для визначення циклу взаємозв'язку між педагогами, волонтерами та молоддю у процесі формування батьківських навичок. Розроблена нами програма є важливим компонентом у вирішенні окресленої проблеми. Результати дослідження дають підстави вважати, що вихідна методологія є правильною, визначені завдання – реалізовані, мета досягнута.

Список використаних джерел

1. *Безпалько О. В.* Системний підхід до організації соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю в територіальній громаді / О. В. Безпалько // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2006. – № 3. – С. 46–54.
2. *Зверева І. Д.* Соціальна педагогіка : теорія і технології : підручник / І. Д. Зверева. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 316 с.
3. *Козаков В. А.* Психологія діяльності та навчальний менеджмент : підручник / В. А. Козаков. – К. : КНЕУ, 2000. – 243 с.
4. *Лактіонова Г. М.* Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини : метод. матеріали / Г. М. Лактіонової. – К. : Наук. світ, 2004. – 107 с.
5. *Лещенко О. Г.* Зміст, форми та методи формування відповідального ставлення до батьківства у молодого подружжя / О. Г. Лещенко // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серія "Педагогіка". – Івано-Франківськ, 2008. – Вип. XXII – XXIII. – С. 89–95.
6. *Лещенко О. Г.* Основні компоненти відповідального ставлення до батьківства / О. Г. Лещенко // Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. статей. Педагогічні науки / гол. ред. Л. І. Міщик. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2007. – № 2. – С. 113–118.
7. *Соціальна педагогіка : навчальний посібник / А. Й. Капська, Л. І. Міщик, З. І. Зайцева та ін. ; Нац. пед. університет ім. М. П. Драгоманова, УДЦССМ.* – К. : Аспект, 2000. – 264 с.

УДК 316:379.8

Т.В. Скорик, канд. пед. наук

А.В. Вербицька, магістрантка

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

СОЦІАЛЬНА АНІМАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Розглянуто особливості та проблеми проведення молоддю вільного часу, основні форми молодіжного дозвілля, сутність анімації як сучасної форми соціальної роботи у сфері дозвілля молоді. Запропоновано результати емпіричного дослідження впливу соціальної анімації на становлення особистості студента у сфері дозвілля.

Ключові слова: дозвілля, анімація, соціальна робота, культурно-дозвіллева діяльність, анімаційна діяльність.

Рассмотрено особенности и проблемы молодежного досуга, его основные формы, особенности анимации как современной формы социальной работы в сфере досуга молодежи. Предложено результаты эмпирического исследования влияния социальной анимации на становление личности студента в сфере досуга.

Ключевые слова: досуг, анимация, социальная работа, культурно-досуговая деятельность, анимационная деятельность.

In the article it's considered the special aspects and problems of youth recreation, basic forms of youth entertainment, animation nature as a modern form of social work in the field of youth leisure. The article offers results of empirical research of the impact of social animation on student identity formation in leisure.

Key words: entertainment, animation, social work, cultural and recreational activities, animation activities.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві, проголошеному «ерою трансформацій», відбуваються істотні зміни в усіх сферах суспільного життя, які стають причиною виникнення певних гострих проблем, серед яких і проблеми молоді. Однією зі сфер життєдіяльності молоді, де найбільш чітко проявляються наслідки суспільних трансформацій, є дозвілля. Дозвілля як частина вільного часу залучає молодь своєю нерегламентованістю і добровільністю вибору його різних форм, демократичністю, емоційною насиченістю, можливістю поєднати в ньому фізичну й інтелектуальну діяльність, творчу і споглядальну, виробничу й ігрову. Для значної частини молодих людей соціальні інститути дозвілля є основними джерелами соціально-культурної інтеграції й особистісної самореалізації.

Проте можна констатувати, що рівень культури дозвілля молоді знижується, посилюється криміналізація дозвілля, поширюються настрої «безглуздості існування», що виявляються у зростанні молодіжної девіації. Така ситуація викликає необхідність здійснення соціальної роботи у сфері дозвілля, яка спрямовується на виявлення проблем особистості та надання їй можливостей для самореалізації та розвитку внутрішнього потенціалу.

Дозвілля – важлива сфера життєдіяльності молодої людини, вагомий чинник формування особистості, тому дослідженню цього феномена присвячено чимало праць зарубіжних та вітчизняних науковців. Проте у соціальній роботі питанням організації дозвілля молоді не надається вагомого значення, на відміну від європейської практики, де професійним соціальним працівникам належить вагома роль у забезпеченні змістовного дозвілля молоді.

Значну роль в організації вільного часу студентської молоді відіграє вищий навчальний заклад як педагогічна система. Дозвіллеві заходи вищої школи спрямовані на реалізацію рекреаційної та виховної функцій, але не повністю задовольняють потреби щодо відпочинку та розвитку сучасного студента. Таким чином, має місце застосування інноваційних технологій організації дозвілля в умовах вищого навчального закладу. Перспективним напрямком на сьогодні є соціальна анімація як дозвіллева технологія, що інтегрує в собі виховний та ігровий потенціал, наснажує на активність та заохочує до змін у ситуації безцільного проведення вільного часу молодою людиною.

Стан розробленості проблеми. Інтерес до проблем молоді сталий у філософії, соціології, психології, педагогіці. Соціальні проблеми молоді як важливої соціальної групи суспільства знайшли своє відображення в дослідженнях Г. Лактіонової, А. Капської, І. Зверевої та ін. На сучасному етапі здійснено дослідження, присвячені проблемам молодіжного дозвілля. Це роботи К.Г. Мяло, В.Я. Суртаєва, В.Т. Лисовського, Л.Ф. Боженко, І.В. Бестужевої-Лади, В.В. Скороходова, Н.В. Котельникової, Т.В. Скорик.

Значний інтерес з погляду інноваційних підходів до соціального виховання молоді представляє соціально-культурна анімація, яку досліджують і вивчають науковці різних країн світу. Так, теоретичні засади анімації у своїх роботах визначили М. Аріарський, Г. Вовк, Е. Мамбеков, Л. Тарасов та ін.

Анімацію як засіб вдосконалення соціально-виховного середовища аналізують А. Андрєєва, Т. Дедуріна, Л. Сайкіна, Л. Тарасов, Н. Ярошенко. Специфіка анімаційної

діяльності зі студентською молоддю вивчається М. Петровою та Н. Максимовською. Зважаючи на теоретичні та практичні наукові дослідження в галузі анімаційної роботи, можна стверджувати, що в Україні феномен соціокультурної анімації залишається актуальним і потребує подальшого вивчення та дослідження.

Мета статті – обґрунтувати технологію соціальної анімації в процесі організації дозвілля студентської молоді в умовах вищої школи як педагогічної системи та дослідити вплив цієї технології на становлення особистості студента у сфері дозвілля. Предметом нашого дослідження є соціальна анімація як технологія організації дозвілля молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Метою дозвіллевої діяльності студентської молоді є гармонійний розвиток особистості, освоєння культурних цінностей. Одним із показників ефективності дозвілля є спеціальні знання та вміння у галузі культурно-дозвіллевої діяльності, вміння планувати дозвілля та реалізовувати свої здібності засобами репродуктивної та креативної діяльності в галузі художньої, технічної та прикладної творчості [1, с. 217].

Підвищення інтересу до анімації, на думку дослідників, викликано об'єктивними тенденціями: визнанням важливості різних видів діяльності для розвитку особистості й соціального простору, активізацією видів самореалізації, які мотивують людину до позитивного перетворення дійсності, уможливленням реального творчого вдосконалення суспільних умов буття на всіх рівнях соціального існування через одухотворення особистості та педагогізацію соціального середовища [2].

Анімація (в перекл. з лат.) – пошвавлення, одухотворення. У науці використовується в значенні «пошвавлення» суспільних відносин.

Поняття «одухотворення» має для анімації цілком конкретний зміст. Звернення до духовності не є випадковим і має глибоке коріння. Поняття «духовний» розглядають в аспекті, що відбиває невід'ємну частину буття індивіда. Одухотворення – наповнення духовним. Одухотворення особистості – це процес духовного розвитку індивіда, заснований на актуалізації індивідом особистого духовно-творчого потенціалу, на осмисленні духовно-моральних цінностей та реалізації свого духовного призначення в соціумі [3, с. 17].

Отже, анімація – технологія, що наповнює суспільні відносини змістом та збагачує їх. Анімація спрямована на розвиток особистості та формування системи цінностей.

Науковцями наголошується на інноваційності цієї технології, її спрямуванні на процес оптимізації міжгрупових та міжособистісних відносин. Принципова новизна анімаційної діяльності може бути охарактеризована новими цілями, завданнями і прикладними технологіями, які визначають процес оптимізації міжособистісних і міжгрупових відносин. Анімаційний підхід є новим лише для вітчизняної соціально-культурної сфери [4, с.37]. Отже, сьогодні анімація як особлива технологія посідає вагоме місце.

Термін «анімація» використовується у вузькому і широкому значенні. У вузькому значенні анімація – організація дозвілля в туристичних комплексах, готелях, на корпоративних заходах, дитячих святах; напрямок, що припускає особисту участь відпочиваючих у культурно-масових заходах. Анімація у вузькому сенсі слова розглядається як діяльність щодо розроблення та впровадження спеціальних програм проведення вільного часу. Анімаційні програми включають спортивні ігри та змагання, танцювальні

вечори, карнавали, ігри, хобі, заняття, що входять до сфери духовних інтересів тощо. Отже, аніматор у вузькому значенні слова – спеціаліст, що займається розробленням індивідуальних і колективних програм проведення дозвілля, що орієнтує людину в розмаїтті дозвіллевих занять, організовує повноцінне проведення вільного часу. Деякі дослідники проводять аналогію між сучасним аніматором у сфері дозвілля та «масовиком-витівником» радянських часів.

У широкому розумінні до складу анімації включається світоглядний потенціал, анімація розуміється як соціокультурне явище. Аніматор виконує роль активатора або каталізатора локальних процесів розвитку місцевих спільнот. У такому аспекті поняття «анімація» дозволяє, з одного боку, досить точно охарактеризувати цілі соціокультурної діяльності, виявити її консолідуєчий характер, а з іншого – позначити внутрішній аспект відносин суб'єктів соціокультурного процесу (особливі способи спілкування, діалогу, наповненого участю, почуттям, дією). У зв'язку з цим зазначають, що в сучасній науці застосування поняття «анімація» пов'язане здебільшого із соціальним аспектом, тобто це поняття використовується, в основному, для характеристики відносин [4, с. 55].

Ми поділяємо думку авторів, які розглядають анімацію у широкому значенні як соціально спрямовану діяльність. Погоджуємося з тим, що анімація повинна стосуватися соціального аспекту та поживлявати суспільні відносини.

У наукових здобутках анімацію розглядають у соціальному, соціально-культурному, педагогічному значеннях. Найчастіше поняття анімації використовують для позначення процесу, що пов'язаний з гуманізацією соціального життя, стимулюванням особистості до саморозкриття.

Щодо відмінності між організацією дозвілля та здійсненням анімаційної діяльності, то дозвілля – це сфера соціального буття, в якій особистість здійснює власний вибір, самостійно визначається щодо культурних уподобань, на відміну від анімації, яку здійснює підготовлений фахівець або соціальний педагог (коли мова йде про організацію дитячого дозвілля в умовах навчального закладу). Сфера дозвілля надає можливість вільного вибору. Від того, якою діяльністю вона наповнена, залежать розвиток людини, реалізація її творчого потенціалу та соціальної активності.

Поняття «організація дозвілля» є ширшим, ніж «анімація». У межах дозвілля анімація є технологією щодо його організації. Анімація, у свою чергу, включає соціальну анімацію як її різновид. Таким чином, поняття «організація дозвілля» та «соціальна анімація» співвідносяться як «процес-інструмент».

Ми розглядатимемо соціальну анімацію як технологію організації дозвілля у соціальній роботі в контексті діяльності, що сприяє ефективній соціалізації молоді людини в процесі вибору занять у вільний час.

Соціальна анімація – це складне й суперечливе явище, що має тенденцію виходити за свої власні межі і характеризується безліччю критеріїв, різноманітням форм. Анімаційна діяльність актуалізується соціальними проблемами і спрямована на їх вирішення. Вона являє собою ефективний механізм якісного поліпшення життя громадян на основі принципів самоорганізації, це один з найбільш перспективних видів соціально-культурної роботи з населенням.

У педагогіці дозвілля подано таке визначення: «Анімація соціальна (соціокультурна анімація) – особливий різновид соціально-культурної діяльності суспільних груп та

окремих індивідів, що ґрунтується на сучасних технологіях (соціальних, педагогічних, психологічних, культурологічних та інших), які забезпечують подолання соціального та культурного відчуження» [5, с. 4]. Таке трактування, з одного боку, розширює розуміння анімації завдяки акцентуванню на міжгалузевій технологізації, з іншого – звужує, оскільки охоплює лише один напрям анімаційної діяльності (подолання відчуження).

Анімацію слід розглядати як свідому діяльність особистості, спрямовану на розвиток і зміну свого соціального життя, розкриття особистісного прихованого потенціалу.

Соціальна анімація у сфері дозвілля молоді – процес активізації просоціального вибору молодою людиною дозвіллевих уподобань з метою розвитку соціальних якостей особистості, натхнення її на соціальну творчість. Якщо дозвілля створює соціальний простір, то анімація вдосконалює його. У дозвіллі через анімацію створюється «людина культури», яка здатна до самоактивності та може залучити інших людей до засвоєння та розвитку культурних надбань [2].

Аналізуючи соціокультурний напрям анімації, приходимо висновку, що майже у будь-якому трактуванні наявний соціально-педагогічний аспект.

У визначеннях російських учених спостерігаємо спільні тенденції соціальної анімації:

– наявність педагогічного потенціалу, що передбачає виховання особистості на засадах провідних соціальних цінностей;

– спрямованість на всебічний розвиток особистості;

– творчий підхід, що передбачає активізацію внутрішніх ресурсів людини.

У контексті євроінтеграції необхідно згадати, що анімація набула офіційного поширення у Франції й підґрунтям її розвитку була мета щодо створення єдиного виховного простору. Цю ідею було підтримано у різних країнах, що позначилося на специфіці її здійснення: громадська анімація, активізація місцевої громади, одухотворення дозвілля тощо. Тому вважаємо, що концепція реалізації анімаційної діяльності у сфері дозвілля може бути адаптована до умов вищої школи й застосована в навчально-виховному процесі.

Дозвілля студентів є важливою сферою виховання особистості, соціальною цінністю, в якій сконцентровані значні можливості для самореалізації особистості молодої людини, творчого розвитку, задоволення особистісних потреб [5, с. 217]. Соціальне виховання студентів у сфері дозвілля сприяє розвитку власної системи ціннісних орієнтацій, формуванню свідомого ставлення до себе та свого способу життя, а також до майбутньої професійної діяльності. У правильно організованому дозвіллі закладена повага до традицій культури та історії поколінь. Дозвіллева діяльність студентства здійснює значний вплив на важливі сфери життєдіяльності в сучасному суспільстві.

Студентська молодь повинна виховуватися згідно із соціальним напрямком. Студентами мають засвоюватися соціальні цінності, кращі позитивні традиції та новітні аспекти розвитку людини. Методи впливу в такому випадку мають бути активними, добровільними, спрямованими на вияв креативності та творчості, активізувати участь студентів, сприяти оптимізації процесу євроінтеграції у вищій освіті. На наш погляд, це можливо в межах соціальної анімаційної діяльності.

Отже, анімаційна діяльність зі студентською молоддю в соціально-виховному середовищі вищої школи – процес активізації діяльності студентської молоді з метою розвитку соціальності на основі творчості, створення умов для вільного вибору культур-

них уподобань, одухотворення дозвілля й проявів громадської позиції у межах відкритої соціально-педагогічної системи [6].

На наш погляд, завданнями анімаційної діяльності серед студентства є: розвиток соціальної активності; формування гуманістичних цінностей і толерантності; налагодження ефективної комунікації; гармонізація міжгрупових відносин; соціально-педагогічна підтримка молоді з особливими потребами; підвищення адаптаційного потенціалу молоді в нових умовах середовища; профілактика соціальних відхилень серед студентства.

З метою аналізу впливу заходів соціальної анімації ми виділили показники становлення особистості у процесі участі в соціально-анімаційних заходах:

- соціальна самосвідомість – формування особистістю уявлень про себе та своєї самооцінки;
- соціальна активність – формування готовності до активних дій, яка проявляється у різних сферах соціальних відносин;
- соціальна взаємодія – розвиток комунікативних якостей і позитивних соціальних відносин з іншими людьми;
- особистісне зростання – розвиток можливостей студента, здібностей, розширення знань, засвоєння зразків поведінки, цінностей, формування художнього смаку та творчого потенціалу студентської молоді.

Показовим прикладом соціальної анімації є кіноклуб «Новий погляд», який розгорнув свою діяльність на базі ЧНТУ силами небайдужих активних студентів. Це свідчить про те, що самі студенти зацікавлені в тому, щоб проводити своє дозвілля змістовно та допомагати в цьому іншим, привносячи в нього виховний, пізнавальний зміст, елементи естетики та цільового спілкування.

Такий напрям дозвілля дає змогу студентам не лише бути учасниками, а й активними організаторами, долучаючись до процесу вибору фільму, підготовки заходу та, звичайно, брати участь в обговоренні.

Велике значення має подальше обговорення кінофільму, оскільки у ході дискусії є можливість висловити власну думку, виявити світоглядні позиції щодо побаченого, що сприяє підвищенню освіченості та розширенню світогляду учасників кіноклубу, налагодження комунікативної взаємодії.

Основним механізмом соціалізації, що застосовується в кіноклубі «Новий погляд», є інституціональний механізм, тому що фільми представляють глядачам певні зразки поведінки героїв. Ефективність впливу цього механізму визначається тим, що глядачі згідно з індивідуальними особливостями схильні ідентифікувати себе з тими чи іншими персонажами, сприймаючи при цьому властиві їм зразки поведінки, стиль життя і т. ін.

На підставі виділених показників було проведено анкетування серед учасників кіноклубу «Новий погляд» з метою виявлення ефективності впливу цього дозвіллевого заходу на студентів.

Вивчення мотивів відвідування заходу дає підстави стверджувати, що провідними мотивами є цікавість та новизна. Так, більшість учасників (44 %) керувалися мотивом зацікавленості та пошуку нового у сфері дозвілля; 28 % учасників скористалися рекомендаціями знайомих, які мали позитивний досвід відвідування заходу; 20 % учасників надають перевагу змістовному дозвіллю, яким вважають відвідування кіноклубу; 8 % учасників прийшли на захід з метою організації дозвілля для інших студентів.

Вивчення мотивів відвідування заходу дає змогу визначити можливі шляхи залучення студентів до участі в анімаційних заходах:

- використання ефекту новизни (оскільки майже в половині випадків спрацював саме фактор зацікавленості в новому);
- реклама та позитивні відгуки (четверта частина студентів довіряє порадам та рекомендаціям);
- змістовне спрямування заходів (у такому випадку для частини студентів спрацює особистий мотив);
- залучення до процесу організації.

Оскільки мотиви породжуються інтересом, то важливо було з'ясувати, чим студентів зацікавлює відвідування кіноклубу. Половина відвідувачів (56 %) усвідомлюють, що вільний час повинен проводитися цікаво та корисно. Таких студентів можна вважати потенційними учасниками заходів соціальної анімації. Зацікавлені в новизні 20 % учасників та 20 % у можливості комунікації у процесі відпочинку. Саме таким вимогам відповідають заходи, організовані за технологією соціальної анімації.

Визначено, що відвідування студентами кіноклубу сприяє:

- змістовному наповненню дозвілля (44 % опитаних);
- розвитку комунікативних навичок (24 %);
- поліпшенню художнього смаку та пізнавальних здібностей (по 16 %).

Відвідування кіноклубу сприяє задоволенню потреб студентів у:

- саморозвитку (32 % опитаних учасників відзначають, що відвідуючи кіноклуб, задовольняють цю потребу);
- налагодженню соціальних відносин (32 %);
- комунікації (24 %);
- раціональному проведенні дозвілля (12 %).

У процесі відвідування кіноклубу учасники помітили позитивні зміни у своїй особистості:

- зміни у системі цінностей та пріоритетів у дозвіллевій діяльності (48 % опитаних студентів). Це свідчить про те, що участь в анімаційних заходах змінює ставлення студента до організації власного дозвілля на користь активних та змістовних занять;
- зміни в поведінці в напрямку підвищення соціальної активності (28 %);
- особистісні зміни в напрямку підвищення впевненості та самооцінки.

Безумовно, сфера дозвілля тісно переплітається із процесом творчості. В ефективно організованому дозвіллі акцент має ставитися на творчих видах дозвіллевої діяльності, які активізують студентів та розвивають їх креативність. Розвиток креативності студентів зумовлений особливостями дозвілля як сфери, в якій відбувається самореалізація та самовдосконалення особистості. У цьому аспекті значний потенціал має соціальна анімація, яка виконує рекреаційну, розважальну, соціальну, комунікативну, виховну, розвиваючу, пізнавальну та творчу функції.

Дослідники Д. Гілфорд, Е. Торренс, Д. Богоявленська підкреслюють, що креативність є спільною особливістю особистості та впливає на творчу продуктивність незалежно від сфери прояву особистісної активності.

Креативність – творчі здібності людини, що характеризуються готовністю до створення принципово нових ідей. На думку П. Торренса, креативність включає в себе підвищену чутливість до проблем, дефіциту або суперечливості знань, дії, спрямовані на визначення проблем, пошук їх рішень на основі висування гіпотез, перевірка та зміна гіпотез, формулювання результату рішення. Для розвитку творчого мислення використовуються навчальні ситуації, які характеризуються незавершеністю або відкритістю для включення нових елементів, заохочують до формулювання безлічі питань [7, с. 59-60].

Для залучення студентів до участі в дозвіллевих заходах творчого спрямування необхідно виходити з того, наскільки вони є креативними. Для студентів, не зацікавлених у творчості, матиме місце підбір дозвіллевих заходів іншого спрямування (спортивного, туристичного, наукового тощо).

Також креативність студента є важливим критерієм його відбору до студентського активу та можливості залучення до процесу організації дозвіллевих програм.

Встановлено зв'язок між участю в анімаційних заходах та рівнем творчості студента. Так, досліджено, що рівень креативності по кожному з показників (схильність до ризику, пізнавальність, складність, уява) є вищим у студентів-організаторів та постійних учасників кіноклубу. Така відповідність дозволяє відзначити, що в більшості випадків заходами соціальної анімації будуть зацікавлені, передусім, творчі студенти. Таких студентів варто залучати до організації анімаційних заходів.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок. За умов трансформації дозвілевої сфери має місце не лише збереження традиційних форм дозвіллевої діяльності, а й введення інновацій у практику організації вільного часу, однією з яких є соціальна анімація.

За результатами самооцінювання студентів, важливість та необхідність використання технології соціальної анімації у процесі організації студентського дозвілля полягає в тому, що організовані за її допомогою заходи:

- приваблюють студентів новизною та можливістю вільної комунікації, обміну думками, ідеями та поглядами;
- сприяють змістовному наповненню дозвілля, корисному та цікавому проведенню вільного часу студентами;
- сприяють розвитку комунікативних навичок та пізнавальних здібностей;
- сприяють поліпшенню художнього смаку;
- задовольняють потреби студентів у саморозвитку, налагодженню соціальних відносин, комунікації та раціональному проведенні дозвілля;
- насажують на зміни у системі цінностей та пріоритетів у дозвіллевій діяльності, у поведінці в напрямку підвищення соціальної активності та особистісні зміни в напрямку зростання впевненості та самооцінки.

Результативність дозвіллевої діяльності залежить від культури та морального розвитку людини і є основним чинником становлення та розвитку особистості. Невміле або неорганізоване використання людиною свого дозвілля приводить до виникнення різноманітних проблем: асоціальної поведінки, відсутності вільного часу, перешкоджає процесу самореалізації особистості. Тому соціальна анімація є на сьогодні досить перспективною формою організації змістовного дозвілля, що задовольняє потреби та різнобічні інтереси молодих людей.

Проведене дослідження не висчерпує всіх аспектів порушеної проблеми. Подальшого наукового пошуку потребують проблеми самореалізації молоді у сфері дозвілля; вдосконалення форм молодіжного дозвілля; дослідження впливу інтернет-ігор на особистість та інші.

Список використаних джерел

1. *Скорик Т. В.* Проблеми та основні напрями організації дозвілля студентської молоді / Т. В. Скорик // Проблеми соціальної роботи в аспекті реформування соціальних відносин : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / за ред. Н. І. Кривоконь та Т. І. Сили. – Чернігів, 2008. – С. 217–221.
2. *Максимовська Н. О.* Соціальне виховання студентської молоді засобами анімаційної діяльності в умовах євроінтеграції / Н. О. Максимовська // Збірник наукових праць. – 2012. – Вип. 16. – С. 249–259.
3. *Тарасов Л. В.* Социокультурная анимация в XXI веке: концепция развития социально-поддерживающих гражданских инициатив в России : монография / Л. В. Тарасов. – М. : Русаки, 2012. – 223 с.
4. *Абрамов Л. К.* Центр місцевої активності для розвитку громади / Л. К. Абрамов, Т. В. Азарова. – Кіровоград : ІСКМ, 2012. – 144 с.
5. *Педагогіка дозвілля : підручник / упоряд. А. Воловик, В. Воловик.* – Х., 1999. – 470 с.
6. *Максимовська Н. О.* Анімація в сфері дозвілля як напрям соціально-педагогічна діяльність / Н. О. Максимовська // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – № 1. – С. 19–27.
7. *Козлов В. В.* Диагностика личностной креативности (Е. Е. Туник) / В. В. Козлов, Н. П. Фетискин, Г. М. Мануйлов. – М., 2002. – С. 59–64.

УДК 37:331.548

В.М. Бабакова, ст. викладач

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ НА ШЛЯХУ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Проаналізовано основні аспекти, методи та форми, принципи профорієнтації, яка виступає важливим складовим елементом системи підготовки кадрів і є регулятором зв'язку між системою освіти і виробництвом.

Ключові слова: професійне самовизначення, професійна орієнтація, профвідбір, працевлаштування.

Проанализировано основные аспекты, методы и формы, принципы профориентации, которая выступает в качестве важного составного элемента системы подготовки кадров и является регулятором связи между системой образования и производством.

Ключевые слова: профессиональное самоопределение, профессиональная ориентация, профотбор, трудоустройство.

The basic aspects, methods, forms and the principles of vocational orientation as a means of important component of the system of training of personnel and the regulator of the connection between the system of education and production are analyzed in the article.

Key words: professional self-determination, professional orientation, professional selection, employment.

Постановка проблеми. Самовизначення, зокрема, професійне самовизначення молоді людини є однією з освітніх проблем у сучасному суспільстві. Традиційним періодом самовизначення є підлітковий вік. Однак перше знайомство зі світом професій та оволодіння деякими трудовими навичками відбувається ще у шкільному віці, а вибір